

PROGRESUL

Abonamentul:

Pe un an 8 cor., pe jumătate de an 4 cor.
Pentru România și străinătate anual 10 cor.

Foae socială-culturală.
Apare în fiecare Sîmbătă.

Redacția și Administrația Nr. 817.
Telefon Nr. 29.

Glăsul păstorului.

Atregem luarea amite a Românilor noștri din aceste părți asupra Pastorelei bunului nostru Arhiepiscop *Dr. Miron E. Cristea*, ce se va citi în Dumineca Floriilor în toate bisericile gr. or. rom. din Eparhia Caransebeșului.

Noul ocîrmuitor al diecezei noastre, apucîndu-se cu zor de regenerarea bisericii strămoșești din Banat, a pus pîrghia unde-i mai delipsă! la ridicarea unui *Semenar diecezan*, adunînd astfel sub un acoperemînt pe toți elevii cari se pregătesc pentru cariera de luminători ai poporului, pentru cariera frumoasă de preoți și învățători. Prin aceasta se înlătură o veche mizerie, strecurată prin neajunsurile vremilor de pîn'acum. Ear pentru alte trebuințe de toffelul, în sinodul eparhial din urmă s'a creat un *Fond eparhial*, la care însuși P. S. S. Episcopul *Miron* i-a pus temelă, donînd cele dintăi 5000 cor., după care imediat a urmat donațiunea deputaților sinodali dd. *Ion Micu Roșiu* și *Dr. Nicolae Ionescu*, tot de cite 5000 cor., și astfel fondul a crescut într'un singur an la frumoasa sumă de 70.000 cor.

Nădăjduim că în părțile noastre sud-bănățene, în urma pulsației deosebite ce caracterizează populația noastră de p'acî, glăsul păstorului nu va suna în pustiu.

Chestia cimitirelor.

Ce să ne mai spargem capul și cu cimitirul... vor clătina din cap cei nepăsători de așezăminte, pestetot de cauze obștești. Ce-avem noi cu ai morți. Nu-i destul să ne frămîntăm cu ai vii! De cimitir să aibă grijă preotul și epitropii bisericilor. Noi avem destule altele pe cap...

Eată cum se judecă la noi chestia cimitirului! o chestie dintre cele mai bagatelizate. Eată pricina din care în rare locuri găsești la noi cimitirul ținut în rînduială. În cele mai multe locuri cînd intri în cimitir, parcă intri în țeara lăcustelor. Ici-colea citeo cruce de lemn ori de peatră, roasă de dintele vremii, ori dejghinată de ghiarele pustaliilor. În cele mai multe locuri, însă, vatra goală, călcărită de trecători, deasupra locșorului unde putrezesc oasele moși-strămoșilor. Pe alocurea nu se știe șteamătul nici de garduri, necum să mai vezi în cimitir cărări cultivate, flori și verdeață, crucile reparate, ținute în rînduială.

La noi la Români, de după bocetele nesfîrșite ale țăranelor, ai crede că cine știe cît de mult se dă pe pietate. Prin sate se îngroapă morții cu muzică, cu conducte impozante, pe alocurea femeii știutoare cîntă și „Zorile”; într'un sat din Valea Cărașului se dă și pivirile, la ai bogați... Unde rămîn apoi pomenile îmbelșugate pentru cari mulți țărani jertfesc cît n'au la

ușă. Ear pentru cimitir — nici chiar prin orașe nu se găsec jertfitori. Și la orașe se comite în multe locuri barbaria de a se îngropa morții unul peste altul în locul de unde se scot și respiră oasele putrezite ale familiștilor înaintași. Comitetele și epitropiile parohiale au alte griji, cu aranjarea de „baluri bisericești“ (!), cu vinderea jețurilor din biserică, cu adunarea crițarilor cu tasul ș. a. m. d. Unde să-i mai plezniască cuiva prin minte a se îngriji și de înfrumșetarea cimitirului. Măcar că chestia cimitirului, orcum ar fi Judecată de neștiutori, încă este eminentamente o chestie de cultură, o chestie de civilizație. La Germani bunoară, cari nu se sărăcesc cu pomenile, nu se bocesc la morturi, ci orcît de mare le-ar fi jalea, suspînă, lacrimiază, fără zgomotul țigănesc, cu cari își fac neamul de rușine femeile noastre, dintre cari unele, mai sfătoase, știu să plîngă și — pe plată. La Nemți, cînd intri în cimitir, te umple o sfială de ordinea exemplară, de îngrijirea mormintelor, de rînduiala sfîntă a cimitirului.

Nu în bocete și în zbierăturile sălbatice ale femeilor noastre, după ai morți, ci în ținerea în rînduială a cimitirului, rezidă evlavia și pietatea. Eată dece-i atît de laudabilă inițiativa femeilor, de pildă în Caransebeș, de a aduna obolul creștinilor pentru a se îngriji de înfrumșetarea cimitirului, care e și rămîne o chestie de cultură, chestie de civilizație!

Deci pe unde nu ajung a se îngriji preoții, epitropii, să se reclame ajutorul femeilor!

FOILETON.

In vremea dă primăvară.

Cum ni-s, săraci, ba ș'ai bogaț,
Avem așa un năpus dor,
Din earnă să fim dăsfătaț
În luna asta Mărțișor.

Din cîmp, venind alaltăeri,
Un taică dzisă cătră minfe:
Cacfe măi prinș cicea pucerî
Sîmfind căldura-acum că vinfe.

Viedz cum-uf cîmpu, cum stă treaba,
Dăcfe măi staț, cfe zăboviț,
Afar' cu sapa, plugu grapa,
Io cred că-i vremea să probiț!

Orcfe mă ia în răspăr taica,
Stătuț puțin și m'am gîngiț,
I-o fi lui jăl dăcînd cu maica
Pră vremea lor or plugărit...

Spuneau că și cu șasă boi,
Cu plugu dă liămî or arat
Pămîntu rău — nu ca la noi
Dar ef sudoarea ș'-or păstrat,

Noi și cu plug d'otăl acum —
Dă orce vînt tot trămurăm;
Ni's măi mult dă turvin pră drum,
Cică-s vremî grielte... nu pucem...

Răspunș lu taica răspicat:
Așa, taică, nu nfe lăsa,
Bolgeșce-nfe la minfecat,
Și să 'nvățăm binfe-a păstra.

Voț moși — breazda aț muncit
Mulț anî grămadă, prăstă-o mie,
Ugînd tot cum vaț năstănit:
Romăni și oamenî d'omenie,

Ilie Crăciunel.

Mărturisire de copil.

Se avîntase binișor găinușa pe cer, cînd mama și fata au sosit dela oraș, unde au fost să cerceteze pe feciorul lor școlar. Trăsura se opri înaintea porții, servitorul s'a dat jos să deschidă, dar află porțița zăvorită. Știa că stăpînul său doarme cam greu, urcă deci o sprijoană a zidului și sărînd în obor, deschise...

— Doamne, dar ce să fie, zise femeia, care ridicîndu-se să scoboare, zări o figură ce apăru din dosul casei și perî în negrul nopții. Servitorul plecă spre grădină, dar nu văzu nimic.

— Ți-s'o fi năzărit, stăpînă, zise mergînd înainte ca să deschidă ușa cuiniî pe care o găsi încuiată. Bătură la ferestri...

— Petre, Petre, strigă femeia, dar în casă o tăcere ca'n mormînt... Numai ticăitul monoton al ceasului se auzia...

Sluga plecă în vecinî să vadă de nu-l acolo stăpînul său? — — —

— S'a dus de cu ziua prin sat însus, poate la moară, și de atunci nu l-am mai văzut, fu răspunsul.

— Du-te, Ioane, în dosul casei, împinge fereastra cuiniî, că e mai slabă, și intră de ne deschide, că nu putem sta aici în frigul ăsta pîn'o veni el dela moară. Mă mir că s'a încumătat să lase casa sîngură în puterea nopții.

Servitorul ocoli casa și încurînd le deschise.

— Fereastra a fost deschisă, stăpînă, și cineva a fost p'acî, că 'n masa ferestrii am aflat urmă de zăpadă.

Fata îngrozită cuprinse mijlocul mamei. Inima i-se bătea, ca la un puț de pasăre, și-o ruga sa nu meargă înlăuntru.

— Du-te înainte, Ioane, și fă lumină în casă, că nu se vede nici unde să pășim.

Servitorul tuși odată, de douăori, apoi apă-sîndu-și căciula pe ceafă, aprinse un lemnuț și intră în chilie.

— Vîno de vezi, stăpînă, c'acî nu-l lucru curat, zise sluga căuțînd cu fiorî înjur, dupăce aprinse lampa. — — —

În mijlocul camerei erau împrăștiate o mulțime de albituri, scoase din lada cea mare, a carei coperiș zăcea deoparte. Puilul mesei asemenea era jos și păturile răscolite detot. Lădița cea mică, în care țineau scrisorile, era goală de tot pe masă.

Femeia rămase ca înemnită în mijlocul casei... apoi se apleacă repede și caută tremurînd printre mulțimea de albituri...

Adunarea generală a „Plugarului“.

Fără interes, numai din întâmplare, m'am dus în 25 Martie a. c. în comuna Cacova, și am aflat că „Plugarul“ își ține în acea după amiază adunarea generală.

Curiositatea m'a atras, și deși nu sînt acționar, totuși am luat parte la adunarea generală a numitului institut, ear lucrurile văzute și auzite acolo mi-au umplut sufletul de bucurie.

Adunarea generală, din cauza morții regretabile a învățătorului Gheorghe Țunea din Varadia, la care mulți fruntași au luat parte, a întârziat puțin, la 3 ore simpaticul director-executiv Ion Epure în scurte dar bine simțite cuvinte salută acționarilor prezenți și constată capacitatea de a aduce hotărîri a adunării generale, și după ce s'a compus biroul, deschide adunarea generală.

Nu știu, ce să deseriu mai întâi din adunarea aceasta. Numărul extraordinar de mare al acționarilor, reprezentînd peste una mie de acții, a dat caracterul adevărat al bancii „Plugarul“; raportul amănunțit al direcțiunii, indetuliarea și însuflețirea acționarilor, grandea și liniștea impunătoare, în care a decurs adunarea generală, m'a frapat.

Impresiile mele mai tare mă îndeamnă a face acest raport.

Mă bucur foarte mult că mi-s'a dat să văd cu ochii o adunare generală a unei bănci românești, la care a luat parte atîta lume, popor și inteligență, și care cu toate acestea a decurs în cea mai perfectă ordine și liniște, spre indetuliarea tuturor celor de față.

Cît de rare și înălțătoare sînt momentele acestea în viața noastră, toți o știm, și de aceea vedem, că trebuie să ne scoborîm ear la popor, ca să aflăm o ordine exemplară, și o liniște perfectă la locul acela, unde e el mai interesat și reprezentat, cum e și aici, fiind mai toate acțiunile acestei bănci în minile proprietarilor mici, în minile țărănilor.

Imprejurarea aceasta m'a însuflețit, ear raportul direcțiunii, ațit de minuțios și cuprinzător, a indetulit masa acționarilor, și deși nimeni n'a adus nicio mulțumită verbală, nici direcțiunii, nici celui mai agil director de bancă, totuși lucrarea plină de bucurie, ce se citia în ochii tuturor acționarilor, a putut pedepși să-i mulțumiască, dîndu-le rîvnă la muncă bărbătească pentru viitor.

Rezultatul obținut de banca aceasta a plugarilor a trebuit să indetuliască pe toți, căci cu un capital societar, relativ mic, să se realizeze un venit curat de aproape 18 mii cor., aceasta pe lîngă că e detot frumos, e și înbucurător.

Observ, că deși capitalul social s'a ridicat la 200 mii cor., din acesta restează cu finea anului încă 53 mii cor. și așa suma fiind în decursul anului încă nevărsată, nu se poate lua în considerare ca educatoarea de venit.

Că totuși s'a putut ajunge la acest rezultat, este a se mulțumi întreprinderilor făcute de institut, carî așa se vede, că dacă sînt conduse de oameni destoinici și activi, aduce mai mult roade, decît afacerea de bancă.

Institutul a cumpărat o casă, un palat în senzul strict al cuvîntului, în condițiunile cele mai favorabile, care pe lîngă aceea, că aduce un venit curat de peste 10% a capitalului investit, mai are și însămnătatea că s'a cuprins locul cel mai de frunte în comună, avînd astfel un viitor frumos.

În palatul acesta e banca „Plugarul“ stăpîni; tot în casa aceasta se află otelul, prăvălia și depoul de bere al „Plugarului“, acolo locuște directorul executiv, pivnițierul, ba mai locuște și hotelierul, și încă o partidă, avînd mai multe camere frumos mobilate și arîngate pentru pasageri.

Hotelul acesta, dimpreună cu biserica cea frumoasă, sînt fala și podoba comunei.

Tot acest institut a esarendut un domeniu de 2000 jugere, dimpreună cu o fabrică de spirî și o moară de măcinat, care deja în anul prim' pelingă toate calamitățile începutului, a adus un venit foarte frumos, ear pentru viitor, înlăturîndu-se unele pedeci din partea proprietarului, va satisface tuturor dorințelor legate de această întreprindere.

În fine dacă mai amintesc, că tot acest institut conduce și însoțirea de asigurare a proprietarilor de vite din jurul Cacovei, în mod gratuit, făcînd astfel binele cel mai mare posibil proprietarilor asigurați, atunci cred a avea o iconană deplină despre activitatea binecuvîntată a acestui institut, și așa ne putem explica admirația și indetuliarea, ce se putea citi în ochii fiecăruia la adunarea generală.

Banca a dat după depunerî interesele cele mai mari, de 5—6% la sută, banca a dat plugarilor împrumuturile cele mai ieftine, cu cambii, obligații, cu amortizare; a făcut cu mărunțisuri o circulație de 7 milioane cor., și așa a putut să realizeze din întreprinderi un venit, care să indetuliască pe toți acționarii.

Fapte vorbesc.

Dr. N. H.

ECONOMIE.

Stîrpirea omizilor.

Topiți pucioasă, și muiați într'nsa cîrpe, pe care le lăsați apoi să se usuce. Din cîrpele acestea faceți golomoațe mari cît pumnul, și înfigeți-le într'o prăjină. Dați-le foc, și plimbați prăjina pe subt pomii și printre crăci. Omizile cad amortite pe poloage anume așezate, și le dați hrană păsărilor.

(„Graiul Neamului“).

Prăsirea pomilor.

Scopul învățămîntului economiei în școala populară este a-i introduce pe băieți în agricultură, grădinărit, pomărit, legumărit și astfel de mici a-i deda a iubi natura și munca, a prețui și a iubi după vrednicie economia. Cunoștințele cîștigate în mod teoretic d. e. în istoria naturală și fizică să se aplice în practică în grădina școlară. Băieții se vor deprinde cu deosebire cu pomăritul și agricultura; ear fetele cu legumăritul îngrijirea galițelor și a laptelui.

În părțile noastre de mare însămnătate este atît din punct de vedere sanitar, cît și economic: „Prăsirea pomilor“, despre ceiace doresc a întreprinde pe onorații cititori ai „Progresului“.

Prăsirea pomilor din punct de vedere sanitar, este știut că: arborii prin frunzele lor absorb în sine carbogenul din aer, trebuitor la traiul lor; ear nouă ne expiră aerul necesar pentru viață, adică: oxigenul. Apoi dacă mai avem în vedere cît de plăcut ne atîngeo comună încunjurată de pomi...

O grădină plantată cu pomi, cum înfrumusețează locul acela, și ce plăcute a sta vara în umbra pomilor; ear toamna a vedea frumusețea diferitelor poame, carî ne stîmpără setea și ne răcoresc prin suc și gustul lor cel fin. Din punct de vedere economic, fructele ne aduc și un bun folos, ear vinzîndu-le, ne aduc cîștig material.

Pomăritul e o adevărată *bae de aur*, care cu muncă puțină acoper toate trebuințele materiale ale omului, ba cultivîndu-l rațional, aduce bunăstare și indetulire.

Despre rentabilitatea prunilor nu mai amintesc, fiind aceasta înaveea binecunoscută economilor noștri. Merilor, perilor, cireșilor, vișinilor și nucilor însă în părțile noastre li-se dă prea puțină atențiune. Cîte coaste de dealuri nu s'ar putea planta cu cireși, vișini și nucii, căci îndeosebi nu este supus atîtor inimizii ca ceilalți pomi.

În vremile mai de demult, nu era izvor care să nu fi fost umbrît de cîteun nuc. Toate stradele comunelor mai deluroase erau împodobite cu nucii. Astăzi — nu se mai sîdesc nucii, și astfel frumosul cîștig al nucilor e nesocotit de toți.

În atențiunea cititorilor acestei foii recomand așa numitul: „Nuc pletos“ (Fürtös dió), carele se capătă la întreprinderea: „Billédi vállalat szőlőtelep“ ațiatoare în hotarul comunei: Knéz. *Nucul acesta crește repede și dă rod cu mult mai bogat.*

În anul acesta se vind la întreprinderea susamintită un numă restrin de asemenea nucii.

Alecu.

Prospect.

Ústredná banka úcastinny spolok, Budapesta V., Sas-ut. 24. (Banca centrală societete pe acții în Budepesta, — reprezentanța institutului: Banca centrală a casselor de păstrare boheme din Praga)

— Nu i-a ajutat Dumnezeu. Baniș 's aici zize ascunzînd în sin o legătură mică.

— Dar asta ce-i? și servitorul ridică de subt albiturii un topor. Il privi apoi mai deaproape... „Doamne! Dar cată la el, stăpînă, că-i plin de sînge...“ și păși cu el mai la vedere.

Femeia își duse mîna la inimă lăsîndu-se din greu pe lavița de lîngă masă, și începu a se boci...

Servitorul ieși. Incurînd s'adunară vecinii. Mulțimea felinarelor vărsa o lumină sinistră în întunerecul nopții. S'a pornit o furnicare de licurici în toate părțile, dar pe stăpînul casei, nici viu nici mort, nu-l aflară.

Femeia se mai liniști, că urme de sînge numai pe topor erau, și poate hoțul așa venit cu el deacasă.

Servitorul fu trimis înggrabă la moară...

În revărsatul zorilor, deodată cu plînsul jalnic al clopotelor, se lăți peste sat vestea, că bogătașul Petru al Stolnicului fu aflat mort dinsusul satului.

Pecînd venia dela moară, un bolovan ce fără veste se desprinsese din coastă, l-a ajuns drept în creștet, curmîndu-i zilele. L-au aflat rece ca peatra ce-i zăcea la cap, plină de sînge. Așa vorbeau unii.

— Nu peatra, ci mîna de om i-a stîns viața, ca să-i poată jăfui casa. Peatra nu taie, ci sparge, ear pe capul celui mort tăietură se vede, și toporul plin de sînge numai ucigașul l-a lăsat în casă, în graba mare cînd auzi că cei duși sosesc, ziceau alții...

La cîteva zile ieși comisia care constată că

Petru al Stolnicului a căzut de mîna ucigașă. Il coborîră apoi cu multă jale în sinul rece al pămîntului, și se porni urmărirea. Mulțimea a fost chemată la casa comunală și arma ucigașă aratăată, dar nimeni nu dedea cu socoteală cine să-i fie stăpînul. Cine să-și deschidă gura, că topoare sînt multe și jura n'ai putea. E mort și pace. — — —

Trecură cîteva luni. Peste mormîntul bogătașului răsăriau firicele de earbă. Deodată cu cîntul paserilor se ivi viața nouă, a cărei farmec șterse amintirile trecutului. Țărănișii ieșiră la cîmp ca'n primăvara nouă să înceapă povestea veche a pînii. În sunet de talange treceau în dimineți oile Stolnicului pe lîngă mormînt. În împărăția morților e pace și liniște. Stăpînul zace nemișcat subt glia rece, și oițele trec nepăsătoare. — — —

E zi de sărbătoare; notarul veni în comună să ceară părerea sătenilor în cauza împăduririi unei coaste sterpe și, cum e datina între oameni, se puse la povești cu cîțiva fruntași...

— Ia, Domnule, au trecut trei luni și nu s'a mai aflat ucigașul Stolnicului, aduse vorba unul din țărani.

— Asupra ăluia poate nu mai Dumnezeu o mai ținea judecată, răspunse un altul.

— Să poată vorbi toporul acela din colț, știu că n'ar dormi stăpînul-său pe moale.

— Apoi noi, dragii mei, le zise notarul, ne-am dat toată silința să-l descoperim. Ce-am putut și până unde ne-a ajutat mîntea, am făcut. Dumnezeu de nu-l va scoate la iveală, că noi oamenii n'am izbutit... Du-te, Neculae, chiamă înlăuntru pe Irimie al Moldoveanului, c'acum îl văzuți trecînd înjos,

spune-i că am să-i dau o scrisoare dela scaunul orfanal, zise notarul către strajă, și din vînzolul de hîrtii luă una în mîna.

Cel chemat veni înlăuntru, urmat de un copilăș ca de vr'o șase anișori.

Pecînd tatăl povestea cu notarul, copilul ca țoț copiii își plimba ochii înjur, apoi și-i uita pe mînerul scilpicios al cassei wertheimiane. Păși mai aproape ca să-l vadă. Lîngă cassă zări înse troparul:

— Uite, tată, toporul nostru pe care l-am pierdut, știu demult cînd te-am dus la pădure, și ridicîndu-l, îl arăta.

Omul îngălbeni...

— Numai seamănă cu al nostru, dragă, dar nu-i al nostru. Lasă-l și vină încoac la tata.

— Copii 's copii, nu știu ce vorbesc, zise apoi, ca să înlătore bănuiala.

— Ba-i al nostru, că ia ținta de fier care i-a bătut-o nenea din Homor cînd a fost la noi, întăria din nou copilul.

Oamenii priviră unul la altul. Primarul se sculă și 'n numele legii declară pe Irimie al Moldoveanului de deținut. Gendarmeria sosi incurînd. La casa lui Irimie se ținu perchiziție, și subt așternutul patului se aflară scrisorile perite ale bogătașului omorit.

Însfîșit omul mărturisii tot și spuse, că în întunerecul nopții, cînd auzi că cei duși la oraș sosesc, înggrabă nu-și află toporul, și așa îl lăsase în casă...

Iuliu Pop.

Adunarea generală a institutului, care s'a ținut la 5 Februar a. c. a decis cu unanimitate urcarea capitalului social dela: Cor. 200.000. la cor. 500.000. prin emisiunea alor 1500 bucăți acții noi, în valoare nominală à 200 cor., încredinându-se direcțiunea cu executarea emisiunii.

Pe baza acestei încredințări direcțiunea a decis în ședința sa, ținută la 19 Martie a. c. a lăsa la dispozițiunea institutului: Ustredni banka ceskyeh aporitelen din Praga (Banca centrală a caselor de păstrare boheme din Praga) nominalul în sumă de 200.000 cor. pelingă cursul de Cor. 205., iar restul de 100.000 cor. a-l pune prin subscripțiune la dispozițiunea vechilor acționari, precum și nouilor interesenți pelingă cursul de Cor. 205. până la 15 April a. c.

Subscripțiunea se face în scris la institut, solvându-se totodată suma de 105 cor. de fiecare acție, iar restul achitându-se cel mai târziu cu ziua de 30 Iunie a. c. Sumele achitate se vor fructifica până la finea anului 1911 cu 4½%, iar dela 1 Ianuar 1912 vor participa la dividenda ce se va distribui începând cu acest an. Nouii acționari se vor bucura conf. statutelor de aceleași drepturi ca vechii acționari, dacă își vor fi achitat întreg prețul acțiilor optate, respective reparzitate lor. Prospective de emisiune se trimit la dorință din partea institutului.

FELURIMI.

D'Arsonval citește la Academia de științe o notă a lui Georges Claude despre luminatul cu neon. Se știe că neonul e unul dintre gazele din amestecul cărora se alcătuiește atmosfera. Se află în citime de 160.000. Claude însă a putut alege din aer citimii însemnate de acest gaz Geisler, dau lumină portocale cu mare economie (0.6 wat de luminare). La Grand Palais, 4 tubi de neon, lungi de câte 36 m., se află 200 cm., cubi, și dau lumină de 8000 de luminări. Lumina e roză.

A. R. Hinks a socotit, de pe măsurături foarte exacte ale ascensiunii drepte a planetei mici Eros în vremea trecerii ei prin opozițiunea din 1900, din nou subț ce unghiul s'ar vedea din centrul Soarelui raza Pământului. Acest unghiul se chiamă paralexă Soarelui. Până acuma paralexă asta se socotia 8'80" minute. Hinks a găsit că ar fi 8'806" cu greșeală în plus sau în minus nu mai mare decît 0,004. Deci paralexă cu câteva miimi de minut mai mare decît cea primită.

Urmează că depărtarea Pământului de Soare e nițel mai mică decît se crede.

CRONICA.

Vrednicul căpitan de honveză *Eugen Mateseran*, un membru distins al societății noastre din localitate, a fost avansat și transferat la Lugoj în calitate de comandant de batalion. Sincere felicitări!

Gilceava năpraznică dintre ziarele noastre fruntașe începe a se potoli. Numai pe sus, de subț nouri descărcați, se mai aude, ca înspre-apunere, vijeitul furtunei, ce a lăsat în urma ei coperișe răsturnate și pe mulți cu pumnii la inimă!

Însfîșit o să vedem încurind întrupată vechea dorință a ridicării unui pod peste Caraș, lângă *Jitini*.

Candidatul de preot *Gheorghe Sperlea* (Ciclova-montană cu d-șoara *S. Bistreanu* (Var) fidanțați. Multe felicitări!

Se zvonește că încurind se va înființa și aici în Oravița un internat pentru elevii școalei civile, unde, precum auzim, în viitor se vor da și examene anuale cu băeții cari învață latina, ca astfel să nu mai aibă de val cu depunerea altui examen de primire, cînd trec în liceu. Mare vorbă, pentru părinții din Valea Carașului!

Săptămîna asta inspectorul regese de școale *Papp Mihály* a vizitat școalele din ținutul nostru.

"Magyarország", într'un articol lung, laudă școalele secundare din România, ca cele mai bine organizate în tot Orientul Europei, pe cari, "Ungaria ar trebui să le ia de model".

Din Atena se scrie că prof. d-șoara *Panaghiotatu* începîndu-și zilele trecute prelegerea la universitate, asistînd și ministru președinte și al cultelor, o parte a studenților striga: "Jos dela catedră! Du-te la bucătărie! Du-te și spală rufe!..."

La *Constantinopol* a fost asasinat colonelul german *Schlichting*. Asasinul, un Albanez cu numele *Ibrahim Rezul*, a fost osîndit spre a fi — și a și fost îndată împușcat.

Facultatea juridică a universității din capitală a cerut dela parlamentul suedez, ca premiul Nobel să i-se dea contelui *Apponyi*.

Profesorului francez *Dussand* i-a succes a născoci niște raze superioare razelor lui Röntgen, întrucît se pot vedea nu numai oasele, ci toate — până la cele mai fine părți le corpului. Eată încă un pas gigantic în chirurgie.

Șezătoarea literară a scriitorilor rom. ce s'a dat cu atîta succes la Sibii, se va da, la Dumineca Tomii, și la Arad.

Citim în "Românul" că un preot din *Varădia* de pe *Murăș*, a sprijinit înmulțirea licențelor de birt. Auleo! N'ar mai trebui alta decît să se mai găsiască, prin Bihor, și preoți protivnici ai închiderii birturilor în Dumineci și sărbători, pe vremea slujbei dumnezeiești...

Contelui *Albert Apponyi* i-s'a oferit catedra de dreptul public la universitatea din Budapesta.

Canada este primul stat, unde s'a adus o lege încontra — bacșipurilor.

În *Danemarca* s'a sistat cu deservire pe-deapsa cu bătae.

Deschiderea universității populare în București s'a făcut Duminecă după amiază în sălile dela liceul *Lazăr*, cari au fost pline de public doritor să asiste la deschidere. Conferențiarul, Dr. *Istrati*, Dr. *Ureche* și C. *Radulescu*, au vorbit despre scopul înființării acestei universități. Cursurile se împart în trei categorii: pentru ceice au numai cursul primar, pentru ceice au cursul superior, și pentru ceice vor să se specializeze.

Intr'o biserică din Bihor, cînd preotul (reformal) predica cu vervă despre "iertare", o femeie se repezi, făcîndu-și loc printre mulțime, la preot și îi strigă desperată: "Dece nu mă ierți și tu pe mine, soția ta? Dece m'ai izgonit, lăsîndu-mă pripeagă pe drumuri?" Credincioșii era cît p'aci să-l lincheze pe preotul, care vorba ceia: predică apă, și ei bea vin.

Vrednicul preot *Nicolae Stoia* din Șipet a donat 1000 cor. pentru fondul *eparhial*. Să trăiască!

Lîngă *Trencin* într'un sat slovăcesc, căpătînd o temeie 5000 cor. dela bărbatul ei din America, și nefîind postă în sat, a căpătat avizul dela poșta din *Trencin* despre sosirea banilor. Și cum avizul trebuia subscris de primarul satului, acesta îl subscrise, iar peste noapte se duse la sărmana femeie, el dighisat ca un drac și șogoru-său ca moartea, și-i zice, că banii trimiși din America i-ar fi luat dărbatul ei pe nedrept dela fratele lui, dus cu el în America. Mînezi noaptea, oficiantul poștal aviză jandarmeria să pîndiască, și cînd veniră dracul și moartea să-i fure banii, jandarmii le-au tras lava jos, ducînd lac asa comună pe primar și pe cumnatul său.

Rezultatele oficiale ale recensămîntului arată, că în monarhia austoungară sînt 51,314.271 de locuitori. Statul ungar are din aceștia 20.840.700, (dintre cei din urmă se vin pe *Croația* și *Slavonia* 2,600.000). În ultimii zece ani populațiunea țării noastre a crescut cu un milion și jumătate. Orașele cele mai împoporate în țara noastră sînt, după *Budapesta*, următoarele: *Seghedinul* (118.000 locuitori), *Maria-Teresiopol* (95.000), *Dobrișinul* (92.000), *Agram* (79.000), *Presburg* (78.000), *Timișoara* (72.500), *Kecskemét* (67.000), *Oradea-mare* (64.000), *Aradul* (63.000), *Hódmező-Vásárhely* (62.000), *Ciuj* (60.500), *Mișcolț* (51.500) și *Fiume* (49.000).

Se anunță deja a cincea șezătoare literară la *Caransebeș*. Bravo-o!

La Sibii tînărul pedagog *Dr. Onisifor Ghibu* a scos într'un volum "Cercetări privitoare la situația învățămîntului nostru primar" (dedicată marelui filantrop *Vasile de Stroescu*), asupra căreia vom reveni.

Boerul român *Ion Răduleanu*, perzînd la *Montecarlo* 10.000 franci, peste noapte a intrat la bancher, care îi era bun prietin și cerîndu-i banii perduți, acesta se împotrivi a-i da. *Răduleanu* văzînd că nu-și capătă banii, lu-ă un ciocan și bătu un cui în perete, arătînd că vrea să-l spînzure. Bancherul, neavînd încotro, i-a dat banii.

Poșta Redacțiunii.

Paris...?

Petrache. Pentru numărul de paști!

Don Ramiro...

Poșta Administrațiunii.

Pe on. abonați cari au remas în restanță, îi rugăm, în interesul ș'al nostru — ș'al d-nealor, să binevoiască a ne trimite banii fără întîrziare!

Bibliografie.

În "Biblioteca pentru toți" a apărut un volum de *Nuvele alese de F. Dostoewski*, cuprînzînd una din cele mai frumoase bucăți ale marelui scriitor rus: *Gazda, Nunta, și un Roman în nouă scrisori*. Traducerea acestor nuvele e făcută de d. B. Marian. Prețul 30 bani; de vinzare la toate librăriile. Catalogul complet al acestei Bibliotecii care cuprinde peste 601 volume alese, din capo d'operele literaturilor române și străine, a se cere la *Librăria Editoare Leon Alcalay* — București.

Transilvania, nr. 1. din a. c. cuprinde: *Preoțimea românească ardeleană în veacul al 17-lea*, de I. Mateiu, *Material pentru Monografia comunei Ilva mare*, de V. G. Borgovanu. *Contribuții la Istoria școalelor noastre*, de Dr. O. Ghibu. *Dncumente istorice*, de E. Gagyi de Etéd. *Dări de seamă*. *Insemnări*. *Procese verbale*.

Revista Teologică nr. 5 din 1 Martie 1911 cuprinde: *Misiunea bisericii ortodoxe*, de Ilie Beleuță. *Taina pocăinții* de I. Hanzu. *Reducerea numărului parohiilor și preoților*, de Dr. i. p. Evinimente actuale din biserica catolică, de Arhim. I. Scriban. Dr. Petru Șpan, de Dr. N. Bălan. *Din cărțile bune*. *Românii și ritul latin*, de Gh. Tulbure. *Mișcarea literară*. *Cronică bisericească-culturală* de P. M.

La Administrația noastră se află de vinzare următoarele cărți:
Dr. Iosif Popovici: *Bocetele românești* . . . — 80
" " " *Balade populare din Banat* 1-80
Gheorghe Jianu: *Potpouri* 1-
Dr. I. Fometescu: *Creșterea igienică a copiilor* — 25

Mulțumită publică.

Zdrobit de durere, nefiîndu-mi omește cu puțință a-mi face datoria față de toți prietini și cunoscuți, cari din tristul prilej al trecerii la cele eterne a scumpei noastre fiice

Marioara,

ne-au adresat cuvinte de îmbărbătare, mulțumesc pe calea aceasta, deosebit M. O. D. protopresbiter *Krintzky* ca director, și P. O. D. *Hieronima*, ca conducătoare a Institutului de fete rom. cat. din localitate, pentru nobila dispoziție de a fi neutata noastră fiică petrecută la groapă de iubitele ei tovarășe de școală. Mulțumesc din suflet și *Chorulul vocal rom. din localitate*, purtătorilor de sfeșnice în jirul sicriului, cum și întreg publicului care a avut gentilețea a o petrece la ultimul ei lăcăș.

Oravița, 2 April 1911.

Familia Dr. M. Groșianu.

Editor-proprietar: *Gheorghe Jianu*.
Redactor-responsabil: *Ilie Oravițanu*.

Premiat cu marele premiu Grand Prix.

Cine dorește să aibă o față albă ca laptele, să folosească **crema americană, pudra americană și săpunul american**, care depărtază de pe față și de pe mini orceful de pete, și întrece toate mijloacele de acest fel, întrebuințate până acum. Se capătă la: **Apoteca Sfântul Gheorghe în Oravița** (peste drum de prăvălia R. Goldstein). — Prețul unui borcan de cremă americană 1 coroană. Prețul pudrei americ. 1 cor. 50 fil. Prețul săpunului americ. 80 fil. Incontra durerii de dinți mai bune sint picăturile americane. Prețul 1 cor.

De paști

ofer On. public din Oravița și jur **haine bărbătești și pentru copii, pardisiuri, ghețe (păpuși) și pălării** pentru domni, dame și copii; toffelul de **albituri**

cămăși, gulere și manșete (bertițe) cravate, geamautane de mână și pentru călătorii, înfine:

postav de haine 120 cm. de lat riful fl.	0:33
1 vig de pînză de specialitate 15 rif	3:50
1 vig Canavas, de cea mai bună calitate 17 1/2 rif	4:50
Delen, bun, de spalat	0:19
Pinză netedă, bună, pentru haine	0:27
Ștegarie curate de ață, de calitate bună	0:19
Ciorapi, buni, pentru bărb., 6 părechi	1:26
Ciorapi, buni, pentru dame 6 părechi	1:02

În provincă trimiț, la cerere, marfă pentru ales!

Pentru ceiace nu convine, trimiț bani îndărăt. Cu stimă

IULIU WEISZ, magazin de modă, Oravița

„PLUGARUL“ societate pe acții din Cacova

x-30

dă

5-6%

și plătește și darea după depuneri.

Acordă împrumuturi pe obligațiuni și amortizare cu 6-7%, ear personale cu 8%. Escomptează cambii. Asigurează vite și mijloacele cumpărarea de mașini agronomice.

Mastin?

pregătit după Dr. de Trnkóczy. e până acum unicul și cel dintâi

Mijloc de îngrijire și apărare.

Scutește de vitele de boale, făcându-le sănătoase și grase. Se capătă și la negustori.

Asigurați-vă la banca noastră

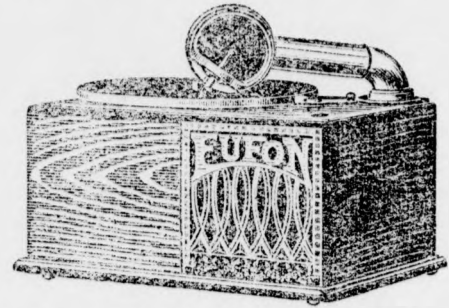
„Transsylvania“

reprezentată prin bărbai de-ai noștri de toată încrederea!

Senzație! O mare noutate!

Eufon

Mașină de vorbit, fără tolcer.

Tolcerul sunetului lipsește, fiind înlocuit printr'un fund de rezonanță, prin ceiace s'a dobîndit o reflectare naturală, înlăturîndu-se din acest Eufon sunetul supărător. — Prospece gratis și franco. În depozit aparate de 12 tipuri, dela cele mai ieftine, până la cele mai fine, începînd dela 50 cor. însus. Mare asortiment în plăci duble, cum și în diverse ace pentru Gramofoane.

M. Atzinger & Comp.
Oravița.

La

Tipografia „Progresul“

în Oravița

se capătă

toffelul de tipărituri,
cu prețuri absolut solide.

Hoți!?! sînt ceice fură, ear cine? n'a cumpărat încă dela noi o Obligațiune de câștig cu premie convertată dela Banca Hipotecară Ungară

acela să nu se mai răzgîndiască mult, caei își bate numai joc de norocul propriu. Aceste Obligațiuni, sau Lozuri, cum le mai numește plebimea, se vînd ca pînea caldă, din care cauză le crește prețul pe zi ce merge, și pentru a înlezni cumpărarea lor, noi le vindem de prezent pe

33 rate lunare de cîte 6 coroane și le recomandăm pentru tot natu, să cumpere **Cor. 300.000** cel puțin o bucată, dacă vrea să câștige suma de

care este câștigul principal la tragerea proximă, ce va fi deja în 11 April 1911.

Cine ne trimite până la acest termen suma de 6 cor., acela va lua parie și la tragerea aceasta. Nimeni să nu întirzie! Tot natu să-și încerce norocul!

Aceste hîrtii de valoare oferă cele mai mari șanse de câștig! Anual 6 trageri: 25/II., 25/IV., 25/VI., 25/VIII., 25/X., 27/XII. Eată câștigurile principale: Cor. 1,000,000, 500,000, 300,000, 100,000, 75,000, și o mulțime de câștiguri mai mici, cari ajung în fiecare au la sorți II.

Indată ce ni-se asignează suma de 6 cor., ca rata primă, i-se trimite cumpărătorului Lista de trageri, legală, în care se înduce Seria și Numărul Obligațiunii de câștig ce i-s'a vîndut. Deja după achitarea ratei prime cumpărătorul e îndreptățit la toate tragerile și câștigurile cu cari s'ar trage la sorți obligațiunea lui, il privesc numai pe el. După achitarea tuturor ratelor i-se trimite Obligațiunea de câștig originală, care până atunci se păstrează în cassa noastră de fer, sub controla statului. Aceasta are o valoare permanentă și se poate vînde orînd cu prețul de bursă.

Comandele se pot face pe cuponul dela mandatul poștal (asignațiunea de bani) cu care sînt a se trimite 6 cor. ca rata primă. Pentru plățirea celorlalte rate vom trimite p. t. cumpărătorii cecuri poștale, prin cari cruță speșele de porto.

Tot lozul trebuie să câștige!

Oamenii buni! Cînd Vă stă norocul cu coșul plin la ușa, nu vă răzgîndiți mult, ci puneți mîna pe el! Deci nu întirziați cu trimiterea ratei prime, înainte de tragerea din 25 April 1911!

Cu deslușiri stăm (gratuit) la dispoziția fiecăruia. Comandele sînt a se adresa către:

ÚSTREDNA BANCA ucastinny spolok, Budapest, Sas-uteza 24. sz.